

Костюм у візуальних практиках художника

1. Мета курсу - допомогти вам усвідомити історичний і сучасний костюм як інструмент відображення смислів, емоцій, ідей, цінностей у процесі залучення до аналізу творів образотворчого мистецтва, що є основою професійного мислення художника;

2. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Розширити практичний досвід художника, який використовує костюм у різних видах образотворення: від створення картини до дизайну костюма, авторської та етноляльки тощо.

3. Завдання дисципліни

Ми з вами дослідимо,

- як костюм у творах образотворчого мистецтва різних мистецьких періодів відображує їх значущі смисли та цінності,
- як костюм в руках художника стає інструментом проектування історії емоцій, настроїв та ідей персонажу і, нарешті,
- як цей досвід можна застосувати у роботі над власним індивідуальним стилем художника-педагога як публічної особи.
- спроекуйте власний індивідуальний стиль одягу, використовуючі сучасні принципи стилізації образу.

4. Основні знання і уміння, яких набуває студент:

Ми розширимо ваш практичний досвід художника у процесі вирішення наступних завдань:

- осучасніть традиційний досвід українського народу в створенні власного проекту ляльки-мотанки;
- розробіть портфоліо з дизайном костюмів персонажів обраного літературного тексту;
- реконструйте за відомими творами образотворчого мистецтва історичний костюм для театру, кіно і телебачення.

5. Короткий зміст дисципліни

1. Костюм як культурний феномен.

Категоріальний апарат історії костюма. Поняття моди. Основні методологічні парадигми вивчення костюма. Функції костюма. Одяг в процесах культурогенеза. Семіосфера українського народного одягу.

2. Костюм архаїки та Стародавнього світу як репрезентація родової ідентичності людини.

Архаїчний світ мисливців: долучення до світу тотемів. Ранній одяг як субститут шкіри тварини. Семіотична структура костюма Стародавнього світу: космічний універсум, світове дерево. Символи поясного і плечового одягу, головного убору та взуття. Особливості формоутворення давньогрецького одягу – драпірувальна стратегія. Костюм Стародавнього Риму. Тога як втілення римського соціального універсалізму. Комплекс жіночого одягу: пала, стола.

3. Костюм традиційного Сходу: ідентичність, вмонтована в універсальний світ.

Феномен східного костюма. Семіотична структура костюма традиційного Сходу: космічний універсум, світове дерево. Костюм Індії. Естетичні принципи формоутворення та символізм сарі. Індо-мусульманський костюм. Костюм Китаю. Ішан. Космічне зонування китайського халату. Символізм кольорів і декору. Костюм Японії. Символізм японського кімоно. Конструктивні особливості кімоно. Принципи формоутворення кімоно: порожнеча простору. Специфіка традиційного макіяжу: обличчя як дзеркало позаперсонального. Костюм арабського світу. Арабський каптан: дисциплінарна стратегія анатомічного одягу. Арабський ікат.

4. Костюм Середньовіччя і Ренесансу: рух до антропоцентризму та гендерних контрастів.

Семіотична структура костюма Середньовіччя: космічний універсум, світове дерево. Чоловічі штани як маркер маскулінності. Дихотомія тілесного і духовного: перемога над тілом. Костюм Візантії. Костюм романського Середньовіччя. Романське біліо: його конструктивні особливості та взаємозв'язок з стилістичними особливостями романської архітектури. Костюм готичного Середньовіччя. Вертикальна структура готичного костюма. Франко-бургундські моди. Символіка кольорів середньовічного костюма. Костюм італійського Ренесансу. Антропоцентризм ренесансного костюма: експансія тіла. Національні моделі ренесансного костюма. Флорентійська мода. Костюм іспанського Ренесансу. Крах ренесансних ідеалів: формоутворювальний костюм. Моди іспанського маньєризму: драматургія приборкання пристрастей. Костюм північного Ренесансу. Рівновага між тілом і дисциплінарними практиками костюма. Французький ренесансний комплекс Англійський ренесансний комплекс. Екстравагантні моди елізаветинських часів. Німецький ренесансний комплекс.

6. Костюм Нового часу як відображення соціальної диференціації суспільства

Костюм барокової доби (перша половина XVII ст.). „Мушкетерські” або франко-голландські моди: змагальність тілесності сорочки та геометризму пурпуена. Костюм абсолютистського класицизму (друга половина XVII ст.). „Мольєрівські” або „версальські моди”: дисциплінований громадянин. Костюм XVIII ст. Костюм рококо (1715-1774): приватність чуттєвого життя і драматургія насолод. Костюм неокласицизму (1774-1799). Реформування чоловічого костюма в напрямку утилітарності під впливом англійських аристократів: ідеал природної людини. Вплив античних мод – шеміз. Мода а ля соваж. Реформаторські ідеї в костюмі доби революції. Інкруаяблі та мервейоз. Костюм стилю ампір. Український костюм XIV-XVII ст.: вплив європейських мод. Костюм доби Гетьманщини. Костюм XIX ст. Костюм ампіру (1800-1820). Стиль ампір як відродження візуальних кодів імперської держави. Костюм романтизму (1820-1840). Образи сум'яття душі. Костюм бідермейєра та неорококо (1840-1870). Стиль бідермейєр: ідеал буржуазного існування. Історизм як джерело стилю неорококо. Творчість Ч.Ворта. Костюм модерну (1870-1900). Вплив активного образу життя на реформування жіночого костюма.

7. Костюм XX-XXI ст. ст. як відображення процесів його індивідуалізації.

Костюм 1900-1920. Реформа П.Пуаре. Костюм 1920-х років: провокативність емансипації. Стиль гарсон. Творчість коко Шанель. Костюм 1930-х років: гламур і консервативність. Творчість Е.Скіапареллі. Гангстерський стиль. Костюм 1940-х років. Образи света-гел та пін-ап. Костюм 1950-х років. Стиль ню лук як відродження гіпержіночності. Жінка як сексуальний об'єкт у творчості К.Діора. Костюм 1960-х років. Концепція усвідомлення тіла. Павиний переворот в чоловічому костюмі. Костюм 1970-х років: нонконформізм. Концепція мікс-енд-меч. Костюм 1980-х років. Стиль для влади та успіху. Тотал-лук. Костюм 1990-х років. Характерні риси постмодерну. Стиль бейсік. Культ мінімалізму. Американський дизайн Д.Каран і К.Кляйна. Японський дизайн: І.Міяке, Й.Ямамото, Р.Кавакубо, Т.Кендзо. Бельгійська школа дизайну: М.Марджела, Д. Ван Нотен, Д.Біккембергс, А.Демелемейстер. Історичні цитати в творчості Дж.Гальяно. Синтезування елітарної та масової культур в стилістиці Ж.П.Готьє. Стиль гранж

8. Костюм у візуальних практиках художника: етнолялька, авторська лялька, дизайн проект костюма, історична реконструкція костюма (за вибором студента).

9. Костюм як складова іміджу публічної людини. Принципи та прийоми сучасної стилізації одягу. Базовий гардероб і трендові елементи.

6. Назва кафедри і викладацький склад

Кафедра образотворчого мистецтва педагогічного факультету, доктор пед.наук, професор Шевнюк О.Л.

7. Обсяг навчального навантаження

На вивчення дисципліни відводиться 180 годин (6 кредитів), самостійна робота – 112 год., практичні – 68 год.

8. Основні інформаційні джерела до вивчення дисципліни

Шевнюк О.Л. Історія костюма. К., 2008.

Васіна З. Український літопис вбрання XIII-поч. XX ст. Т1-2. К., 2003.

Ніколаєва Т. Історія українського костюма. К., 1996.

9. Система оцінювання

Поточний контроль: тестове оцінювання з акцентом на візуальний досвід, оцінювання творчого проекту.

Підсумковий контроль: залік (творче практичне завдання за вибором студента)